

Forfatter: Ulfeldt, Leonora Christina

Titel: Udrag fra Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

Citation: Ulfeldt, Leonora Christina: "Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer", i Ulfeldt, Leonora Christina: *Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer*, udg. af JOHS. BRØNDUM-NIELSEN ; C. O. BØGGILD-ANDERSEN , Rosenkilde og Bagger, 1949, s. VII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-leonora01-shoot-idm140124514325648/facsimile.pdf> (tilgået 30. april 2024)

Anvendt udgave: Jammers Minde og andre selvbiografiske Skildringer

HISTORISK INDLEDNING

I Fortællingen „Hoiger Danske“ (1845) lader H. C. Andersen den gamle Billedskærer for sin lille Sønesøn gennemgaa det danske Vaaben. „Løverne ere Styrke og Hjerterne ere Mildhed og Kjærlighed“. Men „idet han saa paa de røde Hjerter, saa skinnede de endnu stærkere end før, de bieve til Flammer, som bevægede sig, og hans Tanke fulgte hver af dem.

Den første Flamme førte ham ind i et snevert, mørkt Fængsel; der sad en Fange, en deilig Quinde, Christian den Fjerdes Datter: *Eleonora Ulfeldt*; og Flammen satte sig som en Rose paa hendes Bryst og blomstrede sammen med hendes Hjerte, hun, den ædleste og bedste af alle danske Quinder.

„Ja, det er et Hjerte i Danmarks Vaaben!“ sagde den gamle Bedstefader“.

I „Gudfaders Billedbog“ (1867) kommer den store Digter paa ny ind paa Leonora Christinas Livsskæbne, som tydeligt har grebet ham stærkt. „Det er en Sang, saa glædelig i sin Begyndelse, saa sørgelig i sin Udgang“.

Visselig var det et Levnedsløb, mærkeligt i alle Folks og Tiders Historie, som beskikkedes Leonora Christina, Kong Christian IV.s Datter, i sin Ungdom gift med Landets Førsteminister Corfitz Ulfeldt, en Tid lang Københavns mest fejrede Dame, siden landflygtig, derpaa 22 Aar Fange i det skumle Blaataarn, indtil Fængselsportene aabnede sig for hende som gammel Kone, og

hun fik Lov at slutte sine Dage i Fred paa det stille Maribo Kloster.

Da H. C. Andersen bevidnede Leonora Christina sin Kærlighed, hvilede dog hendes rigeste Gave til Eftertiden endnu fjært fra Danmark, ukendt for ham som for alle andre Danske.

Det, som giver Leonora Christina hendes Storhed, er nemlig ikke hendes omskiftelsesrige Liv og de Lidelser, hun maatte gennemgaa, men det ukuelige Mod og den Trofasthed mod dem, hun elskede, hvormed hun bar Skæbnens Slag uden at bøjes og sætte sit Sinds Friskhed og Frodighed til, og sidst og ikke mindst den rige Fortællerbegavelse, med hvilken hun har gjort sit Liv, især sit Fangeliv, og sin egen Personlighed levende for Efterverdenen. Hendes „Jammers-Minde“ blev først trykt i 1869, 171 Aar efter hendes Død, og hendes andre selvbiografiske Skrifter var, da H. C. Andersen skrev, alene kendt af enkelte Lærde.

Disse Skrifter skal her for første Gang forelægges den danske Læseverden i en samlet Udgave.

Men skal vi fuldt forstaa dem, er det nødvendigt at tegne deres Forfatterindes Livsskæbne i korte Træk, paa Baggrund af en Tidsalder, som hører til de mest dramatiske i vort Folks Historie.

Hendes Fader var Christian IV., den arbejds-, fest- og kunstglade Konge, som byggede de skønneste Slotte, vort Land ejer, og mange andre dejlige Bygninger, grundlagde en Række ny Byer og søgte at bringe Liv og Trivsel i dansk Industri og Handel, men led Nederlag udadtil, mod den tyske Kejser, Sverige og Nederland, og efterlod Riget mindre og fattigere, end da han kom paa Tronen. Hendes Moder var den unge livshungrige Adelsdame Kirsten Munk, som Kongen efter sin Dronning Anna Cathrine af Brandenburgs Død ægtede (1615). Længe levede de i Elskov og Gammen og fik en halv Snes Børn. Men Fru Kirsten var selvisk og nydelsessyg og blev til sidst utro mod sin over 20 Aar ældre Ægtefælle. I Januar 1630 fandt en faktisk Skilsmisse Sted, og Kongen vilde aldrig senere se sin Hustru,